

ACORD PER A LA PLANIFICACIÓ DE LA FORMACIÓ PROFESSIONAL

27 DE MARÇ DE 2023

Preàmbul

La necessitat urgent de transformar l'estructura de qualificació professional situa la formació professional com una de les palanques decisives de canvi a Catalunya, ja que impacta tant sobre les trajectòries formatives i professionals de les persones com en l'accés a una major cota de competitivitat de les empreses. L'*Acord per a la planificació de la formació professional* s'emmarca en aquest context de necessitat d'elevat el nivell de qualificació i de reforçar les necessitats de les persones, les empreses i els territoris.

El Consell de Diàleg Social, màxim òrgan per al desenvolupament del diàleg i la concertació social, aprova *l'Acord de mesures per pal·liar els efectes de l'actual conjuntura econòmica i per impulsar la transformació del model productiu en el marc dels nous Pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2023*, fruit de l'acord del Govern amb les organitzacions sindicals i patronals més representatives. Un dels capítols més rellevants és el tercer, el qual concreta vuit mesures en l'àmbit de formació i qualificació professionals.

El punt de partida del present acord és el document "Proposta de criteris de planificació de l'oferta de formació professional FPCAT 365", aprovat en el marc de la Comissió Rectora del Sistema, òrgan rector de planificació estratègica i avaluació de les polítiques del Sistema de Formació i Qualificació Professionals, el 25 de febrer de 2022. Constitueix el primer acord que dibuixa el camí a recórrer fins a integrar de manera definitiva la planificació de l'oferta de formació professional, l'orientació que l'acompanya i la seva difusió.

La reflexió compartida en el marc de la Comissió Rectora del Sistema FPCAT és que es fa difícil dissociar la planificació de l'oferta formativa de l'ordenació del mapa de la formació professional. Aquesta ha d'estar basada en una prospectiva del mercat laboral i l'orientació com a element catalitzador del Sistema. Cal posar especial atenció en les modalitats d'aprenentatge (formació professional dual i no presencial) i en els centres de formació professional integrada.

La Comissió Rectora del Sistema comparteix l'anàlisi sobre el dèficit històric que pateixen els pressupostos de les polítiques de formació i qualificació professionals i, en aquest sentit, acorda treballar per garantir un creixement progressiu per situar-los a l'alçada de la mitjana europea. Per fer front als reptes del Sistema FPCAT, és indispensable un increment de la partida pressupostària que s'hi dedica. S'ha d'ajustar, a curt termini, a la mitjana que destina a educació la zona Euro (5,2% segons dades del Banc Mundial) i, a mitjà termini, ha d'arribar a situar-se per damunt, donant a la formació professional la posició i el reconeixement que li correspon i que reclamen les organitzacions patronals i sindicals més representatives en el marc de la Comissió Rectora del Sistema.

Els darrers anys hem estat testimonis d'un canvi accelerat, amb un creixement exponencial de demanda però també de recursos que s'hi han abocat. Es fa del tot necessari dotar de robustesa el Sistema i totes les seves estructures i nivells. El factor humà és clau i serà determinant reforçar totes les estructures, les dels centres de formació professional, els punts d'informació i orientació o les estructures de coordinació i lideratge. Per tant, cal preveure una estructura adequada de gestió efectiva per assolir més cotes d'eficiència i eficàcia en el conjunt del Sistema. En aquest sentit, caldrà emprendre la negociació per a la incorporació de nous perfils i noves funcions de la formació professional i per a l'actualització de l'Acord de la Formació Professional de l'any 1999, per posar al dia les condicions laborals de les persones professionals, que són les que aporten i generen valor al Sistema FPCAT. La Comissió Rectora del Sistema insta el marc de negociació col·lectiva corresponent a abordar aquest procés d'actualització. Una actualització ja en marxa aquest 2023, aprovada pel Parlament de Catalunya en els pressupostos, amb una partida de 33 M€ per a l'equiparació a nivell retributiu del professorat PTFP amb el professorat de secundària.

Els criteris i compromisos que subscriuen Govern i organitzacions patronals i sindicals més representatives en el present acord constitueix un punt de partida sòlid per a l'elaboració i concertació del document "Criteris per a la planificació dels Serveis Bàsics del Sistema 2024-2027" un cop s'aprovi l'Informe General de Prospectiva 2023-2026.

Planificació de l'oferta formativa 365

La prospectiva, la visió integrada i el diàleg social permanent són les tres palanques motor de la planificació de l'Oferta 365.

L'Informe General de Prospectiva 2023-2026, que aprovarà la Comissió Rectora del Sistema el novembre de 2023, ha de servir com a fonament per adequar i incrementar on calgui l'oferta de formació professional i perquè aquesta s'ajusti a les necessitats de la demanda, incorporant a la planificació de l'oferta l'evidència disponible, a nivell territorial i sectorial. Aquesta adequació se servirà preferentment dels recursos centrals del Sistema com són els centres de formació professional integrada de titularitat pública (dels quals n'hi haurà almenys 40 al curs 2023-2024), que reforçaran les modalitats d'aprenentatge com la no presencial i la dual intensiva.

El Govern de la Generalitat estableix un mecanisme de concertació que té com a missió compartir els criteris de planificació, que permetin enfortir cadascuna de les decisions en tots els àmbits sectorials i territorials, per promoure la qualificació de les persones treballadores al llarg de la seva vida.

Compromisos:

1. Donar satisfacció a la demanda de les persones i del teixit productiu des de l'oferta sostinguda amb fons públics. Per aquest motiu s'hauran de garantir les inversions necessàries perquè el conjunt de la ciutadania pugui accedir a la formació professional amb l'objectiu de garantir, a mitjà i llarg termini, l'accés universal.
2. Incrementar les persones que realitzen la formació professional en modalitat dual fins a arribar a 15.000 entre certificats i títols professionals. Aquelles que optin per certificats professionals disposaran d'una orientació i de la possibilitat de completar la formació per assolir un títol professional de grau mitjà o superior.
3. Incrementar per al curs 2023-2024 l'oferta de graus de formació no presencial des de l'Institut Obert de Catalunya (IOC) de 8 a 20 graus grau D (cicles) i 3 de grau E (cursos d'especialització). Crear l'oferta de grau C (certificats professionals), a partir d'un acord de col·laboració de l'IOC amb el Servei Públic d'Ocupació de Catalunya, en aquells sectors, àmbits i famílies professionals que no tinguin destinats els recursos necessaris per dur-los a terme i aprofitar aquells recursos ja existents en l'execució de la formació no presencial en aquelles famílies que ja s'estiguin desenvolupant.
4. Destinar 15,5 M€ per incrementar en 257 grups nous de cicles de formació professional per al curs 2023-24, donant continuïtat als grups que es van crear el curs anterior, donant satisfacció a la prospectiva i a la demanda que s'ha generat al procés de preinscripció.

5. Establir una estratègia d'orientació per incrementar el nombre de persones que trien formació professional amb l'objectiu de contrarestar l'impacte demogràfic sobre la demanda de persones qualificades en el teixit productiu.
6. Desenvolupar el pla de digitalització de la prospecció i la planificació integrada amb horitzó de 2025 liderat per l'Agència FPCAT per tal de crear: a) el Portal Tendències (prospectiva), b) l'aplicació de prioritització de l'oferta formativa integrada c) el quadre de comandament i seguiment integrat del procés i d) l'eina de monitorització de preinscripció i matrícula.
7. Compartir les dades necessàries en el marc de la Comissió Rectora del Sistema amb l'objectiu de poder realitzar un diàleg social de qualitat. Compartir amb les organitzacions patronals i sindicals més representatives les dades de preinscripció i matriculació, Banc Integrat de Dades (qBID), relació de convenis i acords amb empreses per a la formació professional dual, etc. En aquest sentit, completar el Mapa de centres de formació professional situat al portal fp.gencat.cat, amb la informació actualitzada de l'oferta formativa.

Criteris específics en l'àmbit educatiu

1. Valorar la continuïtat de cicles amb baixa matrícula a partir de criteris objectius i transparents, tenint en compte, entre d'altres, les necessitats del sector productiu, del territori, les oportunitats de formació i el nivell d'inserció de les persones graduades els anys anteriors.
2. Plantejar, acompanyant adequadament l'alumnat, alternatives flexibles com:
 - a) els certificats professionals en els itineraris de qualificació,
 - b) els mòduls o nivells A i B que demanin les empreses,
 - c) l'oferta formativa del Catàleg d'especialitats,
 - d) l'Institut Obert de Catalunya (IOC) o
 - e) altres recursos ja disponibles de la Xarxa del Sistema.

L'orientació hi juga un paper clau. Cal reforçar el paper dels graus mitjans com a instrument contra l'abandonament.

3. Prioritzar la creació de nova oferta de formació professional mitjançant els convenis i acords vigents establerts amb el teixit productiu, incloent-hi les modalitats d'aprenentatge no presencial i dual.
4. Tenir en compte, en la planificació de l'oferta, la disponibilitat d'espais i equipaments per part de la unitat competent i del servei territorial implicat. També cal analitzar l'oferta del territori en la seva globalitat i altres places disponibles a altres centres sostinguts amb fons públics i també privats. En aquest sentit, és important tenir present que la formació professional dual trasllada part de l'itinerari formatiu al teixit productiu, alliberant espais que es poden destinar a formació als centres.
5. Distribuir, sempre que sigui possible (disponibilitat d'espais i demografia), l'oferta formativa en els torns de matí i tarda tenint en compte criteris com el curs i nivell. Procurar una distribució alternativa d'ocupació dels espais que garanteixi la qualitat formativa, sense que provoqui abandonament.
6. Analitzar l'oferta formativa de les entitats col·laboradores del Servei Públic d'Ocupació de Catalunya (SOC) amb l'objectiu de planificar una oferta integrada i complementària, creant itineraris i continuïtats formatives i laborals.
7. Planificar l'oferta formativa de manera que faciliti la reordenació del mapa de centres de formació professional a favor de l'especialització dels centres. Cal tenir en compte la diversitat territorial i sectorial, així com la disponibilitat pressupostària i l'oferta ja existent, a l'hora de plantejar la viabilitat dels centres. A l'hora de prendre decisions en el territori, s'haurà de garantir una mínima oferta a cada servei territorial, per tal de vetllar per la cohesió territorial i arrelar la població i el teixit productiu, clau en el manteniment de l'ocupació

8. Tenir en compte les zones de mobilitat en transport públic per a la planificació de l'oferta formativa, especialment la continuïtat dins d'un mateix itinerari formatiu, tenint en compte els ajuts, les beques i altres suports a l'alumnat.
9. Planificar l'oferta formativa amb molta demanda del teixit productiu als municipis amb alt pes demogràfic amb l'objectiu de garantir un bon nivell de cobertura de places. Garantir centres de formació professional suficients per atendre les demandes presents i futures de nous grups.
10. Acompanyar la planificació amb mesures de promoció específica de l'oferta i visibilització dels oficis associats. També afavorint la mobilitat, com s'expressa al criteri anterior, de manera que no sigui un obstacle per a les persones procedents de municipis amb menys població. També és necessari reforçar l'orientació professional en totes les franges d'edat i circumstàncies, i treballar l'àmbit vocacional de la demanda.
11. Planificar l'oferta de graus superiors com a continuïtat de graus mitjans dins del seu itinerari. Planificar amb caràcter excepcional cicles solts a centres d'educació secundària obligatòria.
12. Construir itineraris formatius dins d'una mateixa família professional o afins amb els objectius de:
 - a) garantir la continuïtat formativa dins d'un mateix centre,
 - b) consolidar els departaments didàctics i equips docents i
 - c) reforçar la col·laboració de les empreses.

La transversalitat curricular facilita la polivalència i la flexibilitat per poder tenir una carrera professional versàtil i adaptada als possibles canvis.
13. Posposar la implantació amb caràcter general de perfils o distribucions conjuntes a l'espera del desplegament efectiu de la llei 3/2022, d'ordenació i integració de la formació professional.
14. Contenir el creixement de l'oferta formativa amb excés d'oferta i baixa inserció laboral. Cal establir un equilibri amb l'atenció a la demanda i els esforços per evitar l'abandonament. L'orientació hi juga un paper clau.
15. Tenir en compte el Pla de xoc contra l'abandonament, que ha d'incloure el foment de la formació professional bàsica i el grau mitjà, pel seu alt component educatiu altament escolar, així com les expectatives vocacionals de la gent jove. Per ara són els instruments més potents per al seu manteniment en el Sistema.

Preinscripció:

16. Estudiar la viabilitat i establir les bases d'una preinscripció única per al conjunt d'estudis d'ensenyament superior (formació professional de grau superior, estudis universitaris i ensenyament de règim especial superiors), amb l'objectiu de fer-la possible per al curs 2025-2026.
17. Implementar les mesures necessàries que garanteixin que l'assignació final de places no es demori més enllà del mes de juliol. Aquestes mesures haurien de preveure, entre d'altres, l'aprofitament de la capacitat dels centres de la Xarxa del Sistema per arribar a un major nombre d'assignacions de places.
18. Revisar periòdicament els percentatges de reserva de places i la seva gestió pel que fa a l'admissió a cicles formatius de grau superior per tal d'adequar-se a les necessitats conjunturals, d'acord amb la normativa aplicable, per garantir la continuïtat de l'itinerari formatiu del grau mitjà al grau superior.
19. Facilitar la continuïtat formativa en la formació professional a l'alumnat que ha cursat el GESO en un centre d'adults durant el present curs i aquell que estigui cursant 1r de batxillerat i vulgui reconduir el seu itinerari formatiu; també tenen consideració d'alumnat de continuïtat aquells que estan escolaritzats cursant un PFI i que, com a màxim, fan 18 anys durant el 2023. Tanmateix, s'ha de vetllar per l'accessibilitat universal en igualtat de condicions.

criteris específics en l'àmbit de treball

Servei Públic d'Ocupació de Catalunya (SOC):

1. Prioritzar l'oferta en base a dades de mercat de treball (Observatori del Treball i del Model Productiu i Institut d'Estadística de Catalunya).
2. Tenir en compte les habilitacions professionals i certificats professionals altament sol·licitats. Informar de la possibilitat de continuïtat formativa amb els graus mitjans.
3. Incorporar la diagnosi de l'Estratègia catalana per a l'ocupació i els informes de prospecció i detecció de necessitats del SEPE fins que estigui publicat l'Informe General de Prospectiva 2023-2026.
4. Incorporar l'anàlisi qualitativa dels agents socials i territorials a partir d'una aplicació de prioritització de l'oferta formativa.
5. Desenvolupar una aplicació de prioritització de l'oferta formativa que superi l'eina actual d'ofimàtica.
6. Tenir en compte les mesures vinculades a la formació professional a l'Acord Interprofessional de Catalunya (AIC).

ConSORCI per a la Formació Contínua de Catalunya (CONFORCAT):

1. Adequar els actors participants en els Grups d'Actualització Permanent (GAP) a la realitat professional i formativa de cada sector.
2. Promoure en eines i instruments de suport les metodologies de detecció de necessitats i d'incorporació al Catàleg d'especialitzats.
3. Destinar una dotació d'1,1 M€ al Consorci per a la Formació Contínua de Catalunya per iniciar la creació de l'estructura necessària, per assumir l'execució íntegra de la formació bonificada o demanada a Catalunya. En la mesura que s'utilitzin aquests fons, es dotarà també de més eficàcia i eficiència el Sistema FPCAT, ja que les necessitats de formació de les persones treballadores s'aniran cobrint amb la formació de demanda i la resta d'ofertes de formació.
4. Consolidar els programes de formació a mida i els programes d'orientació per a persones treballadores.
5. Tenir en compte les mesures vinculades a la formació professional a l'Acord Interprofessional de Catalunya (AIC).

Informació, orientació per a la trajectòria formativa i professional i assessorament a persones, empreses i institucions

L'orientació esdevé una de les qüestions troncales dels propers anys. Tots els esforços que es facin en aquest sentit aniran a favor d'una major eficiència de les polítiques públiques. En aquest sentit, cal desplegar l'orientació formativa i professional com un dels elements de la lluita contra l'abandonament prematur i de millora de l'adequació de l'oferta formativa a les necessitats actuals i futures del teixit productiu i industrial de Catalunya.

El punt de partida és el desplegament del Model de protocol d'orientació professional, que ha estat aprovat en el marc de la Comissió Rectora i que constitueix la base per consolidar una metodologia d'acompanyament al llarg de la vida.

Compromisos:

1. Doblar el nombre de persones orientadores als centres de formació professional de l'àmbit educatiu per al curs 2023-2024 i optimitzar els recursos existents. Planificar la dotació del perfil d'orientador al conjunt de centres de formació professional de titularitat pública (fins a generalitzar-los a tots els centres abans de 2030), de tal manera que n'hi hagi un en cadascun dels centres públics a aquesta data.
2. Dotar els centres de formació professional integrada de titularitat pública de professionals amb perfil d'assessor i d'orientador especialitzats. Integrar els diferents perfils orientadors en una mateixa estructura.
3. Implementar progressivament arreu de Catalunya el nou model de fires de formació i orientació, aprovat per la Comissió Rectora del Sistema FPCAT. Cal alinear els programes dels departaments competents en suport a fires als principis acordats per la Comissió Rectora del Sistema en aquest àmbit. Per altra banda, participar en les fires sectorials que s'organitzen a Catalunya amb l'objectiu de tenir-hi presència com a Sistema FPCAT.
4. Fer la campanya de promoció i sensibilització dels certificats professionals, complementant les anteriors realitzades sobre la formació professional i l'acreditació de competències professionals, per tal que les organitzacions empresarials i sindicals més representatives puguin donar a conèixer i impulsar aquests mecanismes com a nodes de connexió en el teixit productiu.
5. Aprovar el decret d'orientació educativa com a marc referencial a l'ordenament del sistema educatiu a Catalunya per la via d'urgència. S'han de preveure els processos de concertació pertinents i la garantia que serà coherent amb el model de protocol d'orientació professional.

En prova de conformitat, signem aquest conveni en vuit exemplars.

Palau de la Generalitat, a 27 de març de 2023.

Hble. Sra. Laura Vilagrà i Pons
Consellera de la Presidència

Hble. Roger Torrent i Ramió
Conseller d'Empresa i Treball

Hble. Josep González-Cambray
Conseller d'Educació

Sr. Javier Pacheco i Serradilla
Secretari general de CCOO de Catalunya

Sr. Camil Ros i Duran
Secretari general d'UGT de Catalunya

Excm. Sr. Josep Sànchez i Llibre
President de Foment del Treball

Sr. Antoni Cañete i Martos
President de PIMEC

